

LUND UNIVERSITY
School of Economics and Management

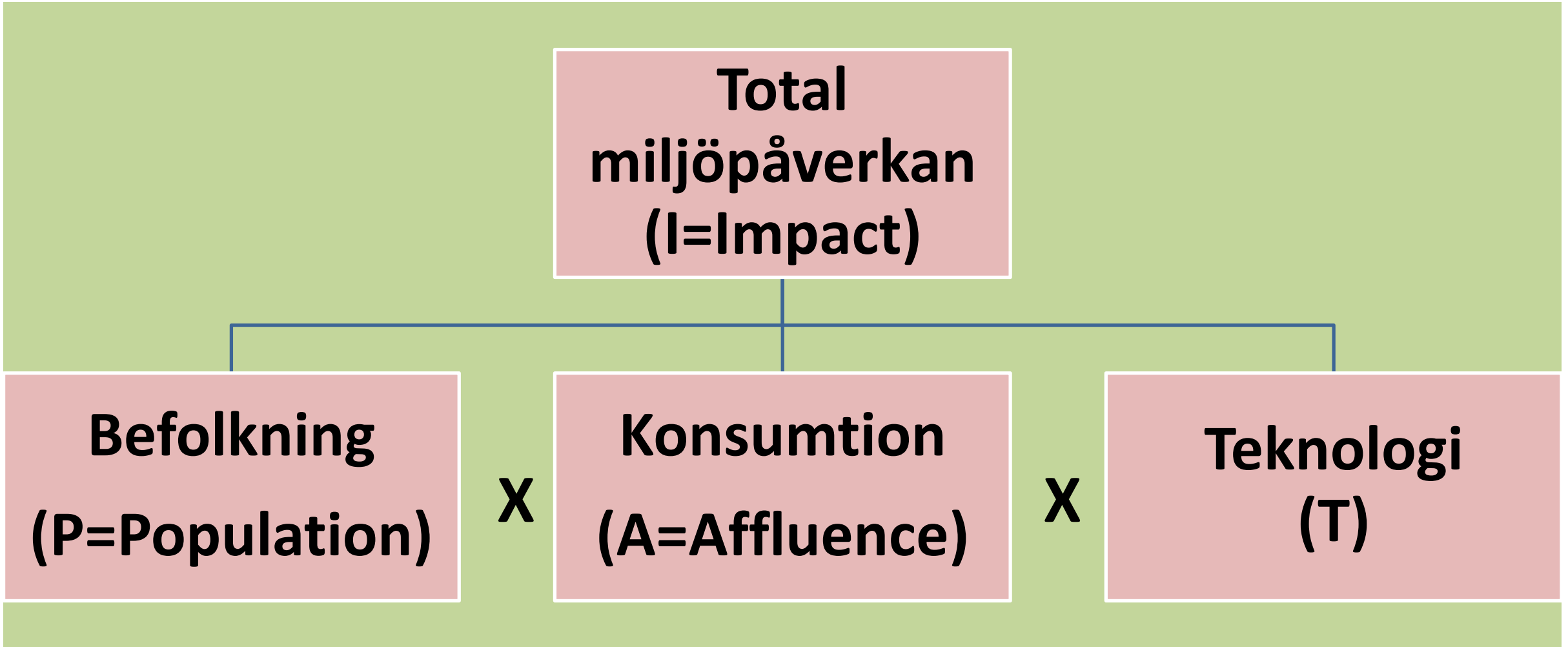

Hur mäta miljöpåverkande konsumtion på kort och lång sikt?

Johan Jansson, Docent
Ekonomihögskolan, Lunds universitet
Handelshögskolan, Umeå universitet

Klassisk modell – vad styr miljöpåverkan? $I=P \cdot A \cdot T$

Källa: Ehrlich & Holdren, 1971; Commoner, 1972

Livsstilsval som minskar din klimatpåverkan

* Sammanlagda utsläpp från ättlingar; skulle bli avsevärt mindre om nationella utsläpp minskade.

Medelvärde för utvecklade länder, baserat på nuvarande utsläpp.

Årliga klimatbesparingar (tCO₂e)

Liten effekt

< 0.2 tCO₂e

Medel effekt

0.8-0.2 tCO₂e

Stor effekt

> 0.8 tCO₂e

Seth Wynes & Kimberly Nicholas, 2017, Environmental Research Letters

Källa: Wynes & Kimberly Nicholas, 2017

LUND
UNIVERSITY

Huvudproblemen idag gällande privat konsumtion?

”Bilen, Biffen, Bostaden & Börsen”

- Tre huvudkategorier:
 - Transporter - främst bil och flyg
 - Mat - främst nötkött och annat kött
 - Boende - främst uppvärmning och elförbrukning
- Ca 80% av miljöpåverkan (Naturvårdsverket, 2014)
- **Börsen:** ”Svenskarnas sparkapital bidrar globalt till ungefär lika stora koldioxidutsläpp – 53 miljoner ton – som Sveriges samlade nationella utsläpp under 2014 (54 miljoner ton)”. WWF, 2014

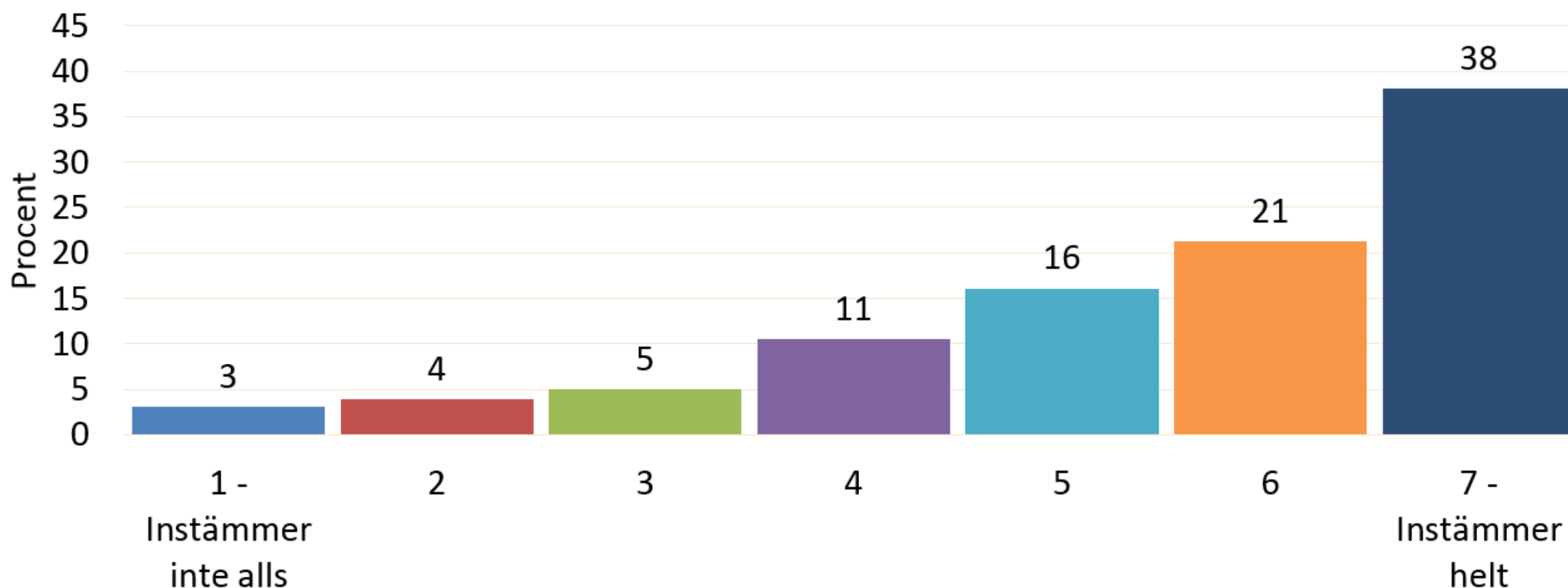
Vad styr konsumtion: Kortsiktigt & ”enkelt”

- Individer kan ”ganska enkelt”
 - Bilen: Flyga mindre, åka mindre bil
 - Biffen: Äta mindre kött
 - Bostaden: Minska elförbrukning, sänka temperatur, minska på varmvattenanvändning
 - Börsen: Spara mer hållbart i M/E-märkta fonder
- *Attityder, värderingar och normer* har stor påverkan på denna typ av spar-beteenden
- Mer kunskap (till viss del), förändrade normer/attityder kan därmed minska miljöpåverkan från individers konsumtion
- ***Men räcker det?***

Räcker det att "alla" vill vara med och bidra?

"Även om mitt bidrag är litet är det viktigt att jag bidrar till att minska de negativa effekterna på miljön"

Källa: Jansson, m fl (2017)

Vad styr konsumtion: Långsiktigt & ”svårt”

- Här behöver individer ”hjälp”:
 - Bilen: Infrastruktur, parkeringar, hastigheter, bonus/malus för elbilar, osv
 - Biffen: Vegetariskt som norm på skolor & arbetsplatser, ”köttskatt”, fler veg. alt, osv
 - Bostaden: Investera i: solceller, isolering; flytta närmare jobbet/skolan, osv
 - Börsen: Hur placeras de pensioner/pengar vi inte kan styra över? Byta bank?
- Inlåsnings effekter
 - Strukturellt
 - Inkomstmässigt – hög inkomst = hög konsumtion
 - Socialt – påverkan från kollegor, grannar och familj
 - Beteendemässigt – vanor (livsstil)
 - Attitydmässigt – vill inte ändra inställning

Bostaden: När det gröna blir det normala... och enda

Skanskas miljömärkta flerbostadshus

Energisnålt

Mer än 30% lägre energi-förbrukning än i ett standardhus.

Akustisk närvarodetektor för belysning i trapphus.

Snålspolande vattenkranar och toaletter.

Vitvaror av energi-klass A eller bättre.

Tryggt

Kvalitets- och miljö-certifierad byggprocess.

Anvisning för drift och underhåll.

Husbyggaren har totalentreprenad och tar ett helhetsansvar.

Miljövänligt

Miljöanpassade material.

Sunt

Radonskyddad konstruktion.

God ventilation.

Väggar av betong ger ett jämnt och bra inomhusklimat.

Väggarna är av en sandwichkonstruktion som ger betydligt tätare hus än normalt.

Minimerade köldbryggor 30% utökad isolering.

Återvinning av frånluft med hjälp av värmpump med hög värmefaktor.

Kemikalier är granskade och registrerade i Skanskas KemDB (kemikaliedatabas), samt utifrån Skanska Sveriges kemikaliekrav.

Kärl för kylbortering.

SKANSKA

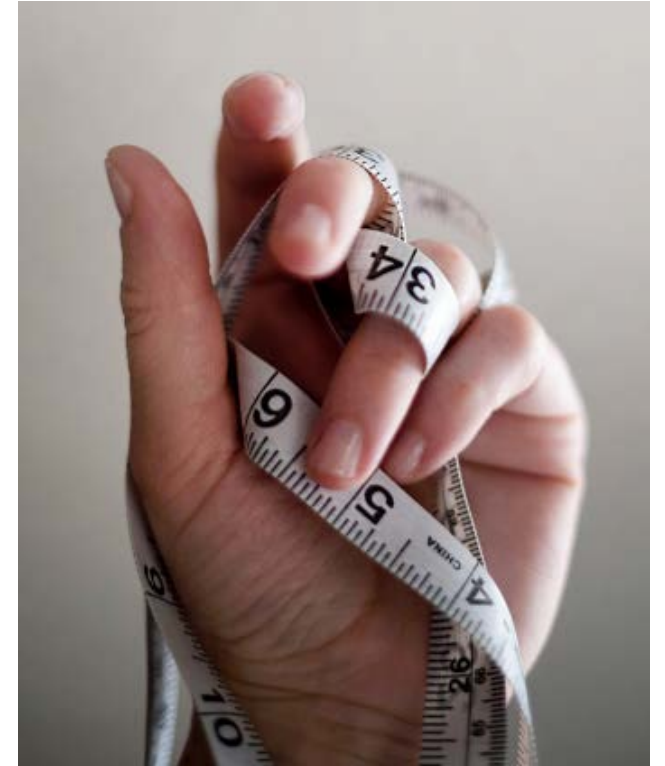
[Startsida](#) / [Miljö och hållbarhet](#) / [Vårt miljöarbete](#) / [Svanenmärkta hem](#)

Ett Svanenmärkt 2017

Från och med 2017 kommer vi bara skapa Svanenmärkta hem. Det betyder att miljön står i fokus från den första ritningen till det färdiga huset. Att välja ett Svanenmärkt hem är faktiskt det enklaste miljövalet du kan göra. Ditt hem blir både mer ekonomiskt och mer miljövänligt.

Hur mäta?

- **Vanligast: Faktisk miljöpåverkan**
 - Egenuppskattad konsumtion
 - Oftast fokus på: Bilen, Biffen, Bostaden
 - » Var är Börsen?
 - Nackdelar:
 - » Säger inget om intentioner/vilja, och framtiden
 - » Vissa kalkylatorer har med "ointressanta" beteenden
- **Mindre vanligt: Intentioner och attityder**
 - Vill varje individ ha så stor miljöpåverkan som hen har?
 - Hur hjälpa individer leva i samklang med sina (miljö)attityder?
 - Vad kan man göra avkall på kort sikt, på längre?
 - Vill man dela/cirkulera grejer – hinder/drivkrafter?

Källor

- Commoner, B. (1972). "A Bulletin Dialogue: on "The Closing Circle" - Response". *Bulletin of the Atomic Scientists*: 17–56.
- Ehrlich, Paul R.; Holdren, John P. (1971). "Impact of Population Growth". *Science*. 171 (3977): 1212–1217.
- Jansson, J., Nordlund, A., Westin, K., (2017). Examining drivers of sustainable consumption: The influence of norms and opinion leadership on electric vehicle adoption in Sweden. *Journal of Cleaner Production* 154, 176–187.
- Naturvårdsverket (2014) Förslag till åtgärder för en mer hållbar konsumtion, rapport: NV-00685-14
- WWF (2014) Du äger! Svenska investeringar i energisektorn och kapitalets klimatpåverkan.
- Wynes, S. & Nicholas, K. A. (2017). The Climate Mitigation Gap: Education and Government Recommendations Miss the Most Effective Individual Actions, *Environmental Research Letters*, vol. 12, no. 7, p.74024.

